

(א) [טעמית 1:1] (ע) [עובדין
ח. קטנה מה: סנהדרין
מן: 1] (א) [כלאים 3:15],
(ד) רש"ל מוחק זה
(ה) [עצ' 1] אכל בערוך
פי' שגילי הרשות הייט
שגילין שכן רבות לפני אדם
כלומר אינן מופקדין לניכס
אלא יש להם בעלים ועינן
בספר מ"ת, 1] [גלות
רש"ל, 1] [ג"ל רבא],

הגהות הב"ח

(א) גמ' מעלו לה שבוים
דכי: (ב) רש"י ד"ה שבוים
משדה וכו' מין קטנית. ג"כ
ומסכת ר"ה דף י"ב ע"ב
פ"ש"י דהוא דין תגלן:

גליון הש"ס

גמ' ובפנים מן הפקק
ולבעלה. עיין ג"כ דף פ'
ע"ב מוס' ד"ה גניבים:
רש"י ד"ה ומלקטין עצים
וכי' למאכל בהמה. עיין
בב"מ דף ק' ע"ב ח"א חופות
ד"ה הנה תגלן: תוס' ד"ה
באן וכו' ההוא הדין
משדה תלתן. עיין תוספתא
מסכת"ס סימן רלג:

לעני רש"י

בגמרא [שנו"ד].
חילבה [בגמרא יוניתי].
צמח המשפח [בחב"ל].
גז"ר [גור"א]. מלכות
לדגים. וכו"א [וי"א].
מלכות לדגים [בגמרא].
טורדליש [טורדליש].
בבעלים קנים.

רבינו חננאל

ושהיו מרעין בחרשין. פי'
ביערים וכן תרגום יצ'ר
חורש. ומלקטין עצים
משדותיהן. לא אמרו אלא
בהזוי והיני. פי' הזוי
סנה, היני קוצים וקוטמין
נטיעה בכל מקום, חוץ
מגרופיות של ית. פי' נחש
של זיתים. פי' ר' נחש
בוית כביצה מותר. ושאר
כל האילנות מחובו של
אילן. פי' ענפים שבצדדין
שמחביין האילן. ולא
מחודו, עיקר לבו של
אילן. והוא שאמרו מחובו
מן הישר שאינו עושה
פירות ומקום שאינו
רואה את החמה. והוא
מפורש בתלמוד היכי דמי
מן הגזע והי' דמי
השרשים, א"ר יוחנן כל
שדראה פני חמה והו'
העולה מן הגזע ושאינו
רואה פני חמה והו' העולה
מן השרשים.

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

פא.

עין משפט
גר מצוה

קמא א מיי פ"ה מהל'
מוק' ממון הל' ג
ס' א סמג עשין סו טור
ח"מ סימן רעד:
קב ב ג ד מיי שם ס' ב
טו"מ שם:
קמא ה ו ז מיי פ"ב
מהלכות כלאים
הלכה ז והלכה ח והלכה ט
והלכה י סמג לאון רפ
טו"מ ע"י סימן רלג עסקין
ט:
קבב ח מיי פ"ה מהל'
מוק' ממון הל' ג ס'
ד סמג עשין סו טו"מ
סימן רעד:

מוסף רש"י

שהיו מרעין בחורשין.
שהוא כל אדם מולין
בהמוצי' לרשות יצ"ר על
חבירו ולא יקפיד בעל
היער, משום דלחו לקצירה
קפ"י [שד"ב 1]. ומה
מצוה קונה מקומו.
לקצרו שם [מוס' מה].
מן הפקק. והוא הקשר
שחלל הקשר פקוק ומסוס
כ"ב [ברכות כח].

שהיו מרעין. בהמות בחורשין ושלא יקפיד בעל היער על קץ:
ומלקטין עצים. משדה חצירו וכן עשבים * למאכל בהמה: חוץ משדה
הלאו. דמעלו לה עשבים הגדילות עמה והתולשן מפסיד את התלתן.
תלתן מין (ב) קטנית ושמה פנגרי"א: וקוטמין נטיעות. מן האילן
קוטם עד ליטע או להרכיב ולא יקפיד
בעל האילן: חוץ מגרופיות של זית.
הקוץ יזמיו לשרוף מניח שמי גרופיות
מלא שני אגרופין כדאמר בהמוכר
את הספינה (ג"כ דף פ. ד) והן מחליפות
ומולאות בדן ומסס און לקטוס
נטיעה מפני שמפסיד את הגרופיות:
בהפנים. מחדש וכל שכן מעיינות
ישנים שהיו מניחות יהושע: ומחפין.
ומטיילין חכה לצוד דגים: בימה של
טבירא. ואע"פ שחלק נפתלי היתה
כולה כדאמרין לקמן [ע"ב]: שלא יפרוס
קלע. דרך ליידיס לתקוע ימירות
ולעשות גזרי קניס צמים להלכד שם
דגים וקורין לו צמקומיני גז"ר וצארן
אשכנו קורין לו וכו"א. (ז) שלא יפרוס
קלע) מפני שמעכב ומעמיד את
הספינה: (לאחורי הגדי. לקמא) מפרש
לה לא נכרעה אלא ליטול הימנה
לרוך לקנח ואע"פ שפורץ את הגדר:
ומהלכין בשבילי הרשות. סמס בני
אדם שמהניסו תבואתם עד שעת
האריעה מפקירם שדותיהם ליכנס
בהן כל אדם לקצר את הדקן שלא
יקוף והן נקראין שבילי הרשות לפי
שברשות עושין והמה יהושע שלא
יקפידו על ק"ו: עד שפרד רביעה
שניה. ומנה צ"ו צמחשון כדאמרין
במעניית (דף טו.) ומלאו והלאה
הרועים צומחות וקשה לה דריסת
הרגל: ומסתלקין לנידי הדרכים.

הכי אמר בפ"ק דביצה (דף ו. ו) וסס' ציו"ט שני יתעסקו בו ישראל
אפילו ציו"ט שני של ר"ה כ"ש מילה דשרי ע"י נכרי איסורא דאורייתא
בשבת כדפי' בהלכות גדולות ושרי נמי ע"י ישראל ציו"ט שני
של ר"ה ומיחו און און ק"ו דמן הדין הזה ליה למישרי לקצור מת
בשבת אלא לפי שהוא מוכתר ומגונה
ומתבצטם שנקצר בשבת ששעשה
באיסור שבת אפילו ע"י נכרי מדי
דהוה אהיהא דמנן צפרק השואל
(שבת דף קמא.) עשה נכרי ארון וספר
קצר אס בשבילי ישראל לא יקצר בו
עולמית ולא שרי כדדי שיעשו כמו
צחי מטעם דפרישית ותדע דהא בשבת
שריא תמלית כדאמרין בהמנוע
(שם דף זד:) גדול כבוד הצירות
א"כ כ"ש דהוה ליה למישרי לקצור
ע"י נכרי אלא על כרחך טעמא
הו' כדפרישית וא"ש נמי הא דאמרין
בפ"ב דביצה (דף כב.) אמימר שאל
למיכחל עינא אפי' ציו"ט שני של ר"ה
ופריך והאמר (א) רבה מת ציו"ט שני
יתעסקו בו ישראל מה שאין כן בצ"ה
והשתא מאי פריך מביצה והא זכרי
חולה אית לן למשרי טפי אפי' ממת
דכסוף מפנין (שבת דף קמט.) אמר
דכל זכרי חולה נעשין על ידי ארמאי
בשבת ומיכחל עינא מדמה התם
לחולה שאין בו סכנה ואומר לנכרי
ועושה אפי' איסורא דאורייתא א"כ
אית לן למישרי צק"ו ממת אפי' לכתוש
סמנין ציוס טו"ב שני של ראש השנה
על ידי ישראל ולמאי דפרישנא אמי
שפיר דליכא ק"ו:

שיהו מרעין בחורשין ומלקטין עצים
בשדותיהם ומלקטים עשבים בכל מקום חוץ
מתלתן וקוטמים נטיעות בכל מקום חוץ
מגרופיות של זית ומעין היוצא בתחילה בני
העיר מסתפקין ממנו ומחכין בימה של
טבירא ובלבד שלא יפרוס קלע ויעמיד את
הספינה ונפנין לאחורי הגדר ואפילו בשדה
מליאה כרכום * ומהלכים בשבילי הרשות עד
שתרד רביעה שניה ומסתלקין לצדי הדרכים
מפני יתירות הדרכים והתועה בין הכרמים
מפסיג ועולה מפסיג יורד * ומת מצוה קונה
מקומו: שיהו מרעין בחורשין אמר רב פפא
אלא אמרן אלא דקה בגסה אבל דקה ברקה
וגסה בגסה לא וכל שבין גסה ברקה דלא:
ומלקטין עצים משדותיהם ילא אמרן אלא
בהזוי והיני אבל בשאר עצים לא ואפילו
בתלושין לא ואפי' במחוברין ילא אמרן אלא
בלח אבל ביבשים לא ובלבד שלא ישרש:
ומלקטין עשבים בכל מקום חוץ משדה
תלתן למימרא דתלתן מעלו לה עשבים
ורמיניה * תלתן שעלתה עם מיני עשבים
אין מחייבין אותו לעקור אמר רב ירמיה לא
קשיא כאן לזרע כאן לזירין לזרע קשו לה
עשבים דמכחשי לה לזירין * מעלי לה דכי
קיימי ביני עשבים מירכבא איבעית אימא
יכאן לאדם כאן לבהמה דכיון דלבהמה הוא
דורעה עשבים נמי מיבעי לה ומנא ידעינן א"ר
פפא ישאריה משארי לאדם לא שאריה
משארי לבהמה: וקוטמין נטיעה בכל מקום
חוץ מגרופיות של זית פי' ר' תנחום ור' בריים
מושום זקן אחד יביות כביצה בקנים * ובגפנים
מן הפקק ולמעלה ושאר כל האילנות מן
אובו של אילן ולא מן חודו של אילן מן חדש
שאינו עושה פירות ולא מן ישן שהוא
עושה פירות ממקום שאינו רואה את החמה

חוץ מגרופיות ש"ז ית. פירש
צקוטטרס מלא שני אגרופין
וצערוך פירש מגרופיים ענפים
וענפי הוית קרויין גרופיים כמו יתור
בתאנה וחמורה בגפנים שכל אחד יש
לו שם לצדו והביא הא דאמר
בבראשית רבה ואתה קח לך מכל
מאכל אשר יאכל זמורות לנגיעות
יחורי לתאנים גרופיות לזיתים:
ומעין היוצא בתחילה בני העיר
מסתפקין [מבטון]. למאי
דאמר לקמן דתנאים שהתנה יהושע
אפי' בחו"ל יש לתמוה הא דאמר
צפרק כל הללמים (ע"י דף מו. ו) וסס'

המשתחוה למעין מימיו מהו לנסכים ופשיט ליה מהא דאמר מים של
רבים אין נאסרים ומשני דנצבי מארעיה והשתא אכתי של רבים הם
מתנאי יהושע יש לחלק בין יואל מאליו לטרח בו וחסרו:
ומחביין בימה ש"ז שבריא. כל אדם ובלבד שלא יפרוש קלע
נמי לכל אדם ואפי' הבעלים עממן כדתינא לקמן שהתנו
השצטים זה עם זה אבל לז הוא צמחמורות וצרפת והיינו הבעלים
שהוא שלהם: **אין מחייבין אותו לעקור.** פירש צקוטטרס ש"כ
עתיד ליטלס לפי שמפסידין את התלתן וקשה לפירוש דאין מחייבין
שממע שאין אסור בהגמתו ועוד דלס מתיאש ומתעלל לעוקרו
למה לא נחייבנו דהא איכא איסור כשמתיאש כדמנן במסכת כלאים
(פ"ה מ"ו) הראוה ירק צכרמו ואמר לכשאגיע שם אלקטנו מותרין
לכשאחזור אלקטנו והוסוף מאתים אסור דהוא לרי"י דאין מחייבין
אובו לעקור דליכא איסורא שיהי הוא לא זרעו אלא מאליהן צאו
ומשום מקיים בכלאים ליכא כיון דקשו להו עשבים ולר"ע איצטריך
דאמר צפרק צתרא דע"ו (דף סד.) ובמכות (דף כ"א) המקיים
בכלאים לוקה ולא מלקות ממש דלאו שאין בו מעשה הוא אלא
איסורא בעלמא הוא א"כ אפי' לרבנן איצטריך והיכא דניחא ליה

עם מיני עשבים ולא נקט תלתן שעלו עמו עשבים רבותא נקט
אפילו שמתכוין לזרע תחילה שאר זרעים והתלתן עלה מאליו מיהא לא ניחא ליה בזרעה מחמת התלתן עקב
אין מחייבין אותו לעקור: **באין לזירין.** * ההיא דחון משדה תלתן לזיריס דמעלו ליה ו"ה כיון דליכא איסור כלאים אמאי אסור
ללקט והאמר בפ"ק דמו"ק (דף ט.) שתקנו שיהיו מפקידין כל השדה שיש בו כלאים וי"ל דהכא דליכא שיעורא כדמנן במסכת כלאים
(פ"ב מ"א) ומייתי לה בהמוכר פירות (ג"כ דף זד.) כל סאה שיש בו רובע ממין אחר ימנעו:
והוא
חייבזהו חכמים שלא יחשדוהו שזרעם והא דנקט תלתן שזרעם והוא דנקט תלתן שזרעם והוא דנקט
אפילו שמתכוין לזרע תחילה שאר זרעים והתלתן עלה מאליו מיהא לא ניחא ליה בזרעה מחמת התלתן עקב
אין מחייבין אותו לעקור: **באין לזירין.** * ההיא דחון משדה תלתן לזיריס דמעלו ליה ו"ה כיון דליכא איסור כלאים אמאי אסור
ללקט והאמר בפ"ק דמו"ק (דף ט.) שתקנו שיהיו מפקידין כל השדה שיש בו כלאים וי"ל דהכא דליכא שיעורא כדמנן במסכת כלאים

פ"ב מ"א) ומייתי לה בהמוכר פירות (ג"כ דף זד.) כל סאה שיש בו רובע ממין אחר ימנעו:
והוא
חייבזהו חכמים שלא יחשדוהו שזרעם והוא דנקט תלתן שזרעם והוא דנקט תלתן שזרעם והוא דנקט
אפילו שמתכוין לזרע תחילה שאר זרעים והתלתן עלה מאליו מיהא לא ניחא ליה בזרעה מחמת התלתן עקב
אין מחייבין אותו לעקור: **באין לזירין.** * ההיא דחון משדה תלתן לזיריס דמעלו ליה ו"ה כיון דליכא איסור כלאים אמאי אסור
ללקט והאמר בפ"ק דמו"ק (דף ט.) שתקנו שיהיו מפקידין כל השדה שיש בו כלאים וי"ל דהכא דליכא שיעורא כדמנן במסכת כלאים